

Statenmededeling

Onderwerp

Statenmededeling actualiteiten stikstof Q3 2023

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De actualiteiten rond het stikstofdossier in de context van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS).

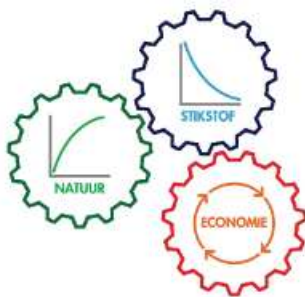
Aanleiding

Wij informeren u via deze Statenmededeling over verschillende actuele ontwikkelingen op het terrein van stikstof en geven zo invulling aan de toezegging hier periodiek over te rapporteren.

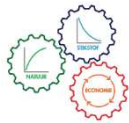
Bevoegdheid

Het is een bevoegdheid van het College van Gedeputeerde Staten om Provinciale Staten te informeren over de actualiteiten van het stikstofvraagstuk.

Kernboodschap



Te veel stikstofneerslag is slecht voor de natuur. Het stikstofvraagstuk is ingrijpend en complex en er zijn veel belangen mee gemoeid. De provincie werkt samen met partners, bedrijven en inwoners aan het sterker maken van de natuur, het verminderen van stikstofuitstoot en het mogelijk maken van ontwikkelingen. Wij geven u op een aantal onderdelen van en in relatie tot de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) een toelichting op de stand van zaken.



BOS algemeen

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

1. Herijking BOS

De huidige Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) heeft een looptijd van 2020 tot eind 2023. Deze wordt momenteel herijkt tot een nieuwe uitvoeringsagenda stikstof voor de komende jaren. De BOS beschrijft de Brabantse aanpak voor stikstofreductie waarbij alle sectoren meedoen. Stikstofreductie, natuurherstel en economische ontwikkeling worden voorgesteld als drie in elkaar draaiende tandwielen. Deze principes blijven overeind bij de totstandkoming van de nieuwe uitvoeringsagenda.

De herijkte BOS heeft focus op wat er in de Natura 2000-gebieden nodig is aan stikstofreductie om Brabant 'weer van het slot te halen'. Het is allereerst nodig om verslechtering van de natuurkwaliteit te stoppen. Wij richten ons in de herijkte BOS op het verminderen van de drukfactor stikstof, zodat er weer ruimte komt voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

De ambities uit het bestuursakkoord dienen als basis voor de invulling van de herijkte BOS. De herijkte BOS als uitvoeringsagenda moet het mogelijk maken om van beleid de stap naar uitvoering te maken. De herijkte BOS bevat daarom (aanvullende) maatregelen en instrumenten die nodig zijn om de stikstofreductieopgaves te realiseren. De nadruk ligt op maatregelen en instrumenten die daadwerkelijk effect sorteren en die in dialoog met de Brabantse partners zijn bepaald.

De inhoud van de herijkte BOS krijgt zo volledig als mogelijk een plek in het Brabantse Programma Landelijk Gebied (BPLG).

Eén van de onderdelen van de herijking van de BOS is een terugblik op de huidige BOS: hoe is het de afgelopen jaren gegaan met de uitvoering; wat waren de achterliggende noties en aannames; zijn die nog steeds plausibel en actueel; wat zijn (op hoofdlijnen) de belangrijkste uitkomsten en bevindingen; en vooral: wat kunnen we op basis van de ervaringen leren voor de toekomst. De reflectie op deze vragen levert waardevolle bouwstenen op voor de herijking van de BOS.

2. Val Kabinet

De val van het kabinet heeft geleid tot een (zomer)periode van onduidelijkheid over wat de Tweede Kamer tot de vorming van een nieuw kabinet nog wel of juist niet zou behandelen. Bij de val van een kabinet is het gewoonte dat het demissionaire kabinet alleen lopende zaken afhandelt en terughoudend is met het opstellen van nieuw beleid en het behandelen van nieuwe wetten.

Half september heeft de Tweede Kamer besloten dat de piekbelastingsaanpak verder uitgewerkt en uitgevoerd wordt. Alleen de verplaatsing- en innovatieregelingen zijn uitgezonderd. Ook is besloten dat provincies verder kunnen met hun gebiedsprogramma's in overleg met het Ministerie. De Eerste Kamer stopt vanwege de demissionaire status van het kabinet voorlopig met de behandeling van het wetsvoorstel Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur. Dit wetsvoorstel is controversieel verklaard. Verder heeft Minister Van der Wal aangekondigd dat het voorstel tot wijziging van de wet, waarin de ambities voor bereiken van stikstofdoelen gewijzigd worden, niet ingediend wordt.

Tandwiel Natuur

Over ontwikkelingen op het gebied van natuur wordt u apart geïnformeerd.





Tandwiel stikstofreductie

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

3. Kamerbrieven

Eind juni heeft het kabinet 7 Kamerbrieven aan de Tweede Kamer aangeboden. Het gaat om brieven over (a) 'Voortgang gebiedsgerichte aanpak van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)' (b) 'Voortgang Stikstofbeleid', (c) 'Innovatie en borging van emissiearme stalsystemen', (d) 'Kamerbrief aanpak fiscale aandachtspunten bij beëindigingsregelingen in de agrarische sector' en (e) 'Aanbieding rapport 'Normeren en beprijzen van stikstofemissies - sturen op stikstof', (f) 'Toezeggingen externe evaluatie RIVM en onderzoek AERIUS' en (g) Uitvoering van de moties over extern salderen door Rijkswaterstaat en over voorlopers in de transitie van de landbouw.

Minister Van der Wal stuurde op 31 augustus een [Kamerbrief](#) over de aanpassingen van de Kritische Depositiewaarden (KDWs) en de jaarlijkse actualisatie van Aerius. De wijzigingen die beschreven zijn in deze brief worden, na wijziging van de Regeling Natuurbescherming (RNB) in de nieuwe versie van Aerius in oktober doorgevoerd. Beide (sets van) Kamerbrieven zijn aan Provinciale Staten beschikbaar gesteld.

4. Nieuwe landelijke monitoringcijfers

Eind september publiceerde het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu nieuwe landelijke monitoringcijfers. Naar verwachting zullen deze eind oktober ook via het landelijke monitoringstelsel Aerius Monitor gepubliceerd worden. U bent via een aparte [memo gedeputeerde](#) geïnformeerd over de nieuwe cijfers voor de Brabantse Natura 2000-gebieden. Het betreft onder meer cijfers voor het nieuwe monitoringsjaar 2021 (nu2020) en een bijgestelde prognose voor 2030. De cijfers worden betrokken bij de herijking van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof. Een belangrijk onderdeel in de nieuwe cijfers is de stikstofgevoeligheid van natuur. Op [31 augustus](#) maakte de minister voor Natuur en Stikstof bekend dat nieuw wetenschappelijk onderzoek aangeeft dat een aantal natuurtypes dat in Nederland voorkomt gevoeliger is voor stikstof dan eerder gedacht. De nieuwe monitoringcijfers van het RIVM houden rekening met de geactualiseerde gevoeligheid (zogenoemde Kritische depositiewaarden). Hierdoor wijzigt in veel Natura 2000-gebieden in Nederland de mate van overschrijding ten opzichte van de cijfers van voorgaande jaren.

5. Stand van zaken Brabantse aanpak Piekbelasters

Het Rijk heeft de landelijke beëindigingsregeling voor veehouderijlocaties (Lbv- en Lbv-plus) opengesteld. In Noord-Brabant komen circa 250 tot 300 ondernemers in aanmerking voor de Lbv-plus regeling en een veelvoud hiervan voor de Lbv-regeling. Dit zijn met name bedrijven met veel overbelaste stikstofgevoelige natuur in de nabije omgeving. Ondernemers die binnen de doelgroep van de Lbv/Lbv-plus vallen kunnen kosteloos ondersteuning krijgen van een zaakbegeleider om de keuzemogelijkheden voor de toekomst van het bedrijf in beeld te brengen. De provincie Noord-Brabant kiest ervoor om de regie op de uitvoering van deze regelingen zelf op te pakken. Ze benut hiermee haar netwerk en de bestaande kennis en ervaring van de zaakbegeleiders en van de (overheid)organisaties die actief zijn in de gebieden. Voor de landelijke aanpak piekbelasting bereiden LNV en RVO momenteel extra regelingen voor om agrarische ondernemers financieel te ondersteunen bij het verminderen van de stikstofuitstoot. Hoe de regelingen eruit gaan zien, wordt de komende maanden duidelijk.

Datum

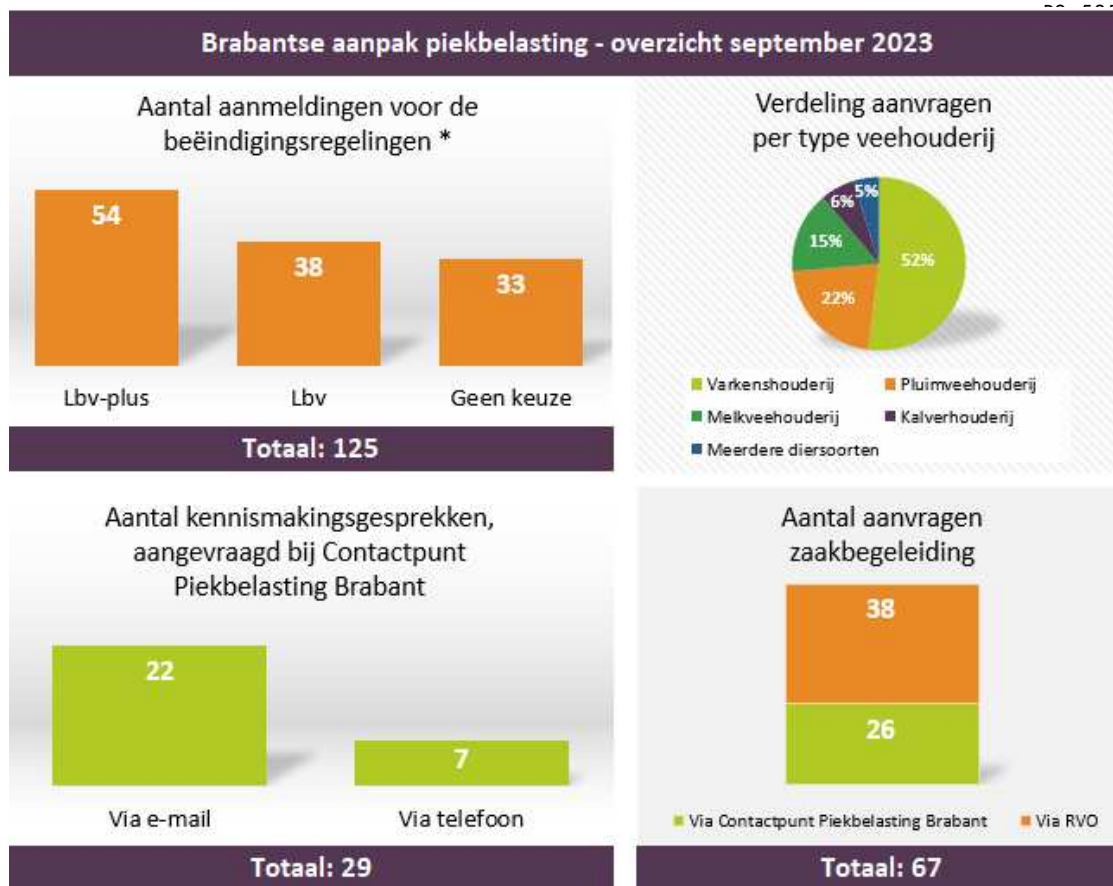
24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

50-5552705

Op 21 september zien we de volgende stand van zaken:



Bronnen: RVO en Uitvoeringsorganisatie aanpak piekbelasting Noord-Brabant

* Hierbij is het aantal bedrijfslocaties geteld in plaats van het aantal aanvragen, dat komt omdat één aanvraag voor meerdere bedrijfslocaties kan zijn. Uiteindelijk wordt bij de beoordeling van een aanvraag pas echt duidelijk aan welke regeling een ondernemer kan meedoen. Tussen alle aanvragen kunnen ook aanvragen zitten die (nog) niet volledig zijn, of waarvan later blijkt dat de indiener niet voldoet aan de subsidievoorwaarden. Tot slot kunnen indieners nog besluiten af te zien van deelname.

* Een ondernemer maakt zelf een inschatting tussen LBV/LBV+. Deze inschatting is hier overgenomen, maar wordt later herzien in een formele beoordeling van het RVO. Sommige ondernemers hebben geen keuze gemaakt, dat is terug te zien in de derde kolom.

Tandwiel economie

6. Voortgang cijfers extern

In elke Statenmededeling actualiteiten stikstof nemen we een overzicht op met het aantal vergunningaanvragen waarbij gebruik wordt gemaakt van extern salderen. Doordat de vergunningverlening met extern salderen op dit moment stilligt, komen er nauwelijks aanvragen binnen.

De onderstaande tabel is geactualiseerd (peildatum 31 augustus 2023). Er zijn dan 118 aanvragen in behandeling met externe saldering. In onderstaande tabel staat uit welke sector(en) saldogever en -nemer afkomstig zijn en per combinatie van saldogever en saldonermer wanneer de aanvragen zijn

binnengekomen. Er zijn ook aanvragen binnengekomen waarin geen informatie is opgenomen over de saldogever(s). Deze aanvragers ontvangen een verzoek om de aanvraag aan te vullen. In die gevallen staat bij sector saldogever: onbekend.

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

In behandeling van september 2020 tot en met 31 augustus april 2023

Totaal aantal aan- vragen	Soort aanvraag (saldo- nemer)	Soort Saldo- gever	2020 (incl. ervoo r)	20 21	20 22	Ja n 23	Feb 23	Mrt 23	Apr 23	Mei 23	Juni 23	Juli 23	Aug 23
19	Industrie	Agrarisch	1	9	8	0	0	0	0	1	0	0	0
0	Industrie	Industrie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Industrie	Onbekend	4	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Agrarisch	Agrarisch	8	16	13	1	1	1	0	0	1	0	2
31	Agrarisch	Onbekend	19	6	5	0	0	0	0	1	0	0	0
1	Verkeer	Agrarisch	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Verkeer	Onbekend	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Overig	Agrarisch	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
7	Overig	Onbekend	2	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0
2	Woningb.	Agrarisch	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
1	Woningb.	Onbekend	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
118													

Status afhandeling aanvragen

Gezien de uitkomsten en daarmee samenhangende consequenties van de natuurdoelanalyses is extern salderen op dit moment voor het overgrote deel van de aanvragen niet mogelijk. Per aanvraag wordt gekeken of deze geraakt wordt door de natuurdoelanalyses. Dit geldt voor die aanvragen die een berekende toename hebben op een habitat/soort waar de conclusie in de NDA "nee, tenzij" is en stikstofdepositie een knelpunt is. Als dit het geval is, dan wordt er een keuzebrief gestuurd naar de aanvrager met het verzoek de aanvraag kosteloos in te trekken, aan te houden of aan te passen, zodat er geen sprake is van een toename. Anders wordt de aanvraag geweigerd. Er zijn dit kalenderjaar nog geen vergunningen verleend met extern salderen. Wel zijn er zaken anders afgehandeld, bijvoorbeeld door intrekkingen van de aanvraag of (positieve) weigeringen.

7. Uitvoering Vergunningen, Toezicht & Handhaving

De uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op de Wet natuurbescherming liggen bij de Brabantse omgevingsdiensten. Het toezicht en de handhaving worden uitgevoerd door alle drie de omgevingsdiensten. De vergunningverlening ligt bij de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN). Op dit moment loopt het aantal vergunningaanvragen in

de werkvoorraad op, omdat een groot deel van de ontvangen aanvragen niet afgehandeld kan worden.

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

Via een [memo gedeputeerde](#) bent u geïnformeerd over de laatste stand van zaken met betrekking tot vergunningaanvragen. Op 1 september zijn er 528 aanvragen in behandeling. Afgelopen maanden was het aantal ingediende aanvragen beperkt.

Er wordt een piek verwacht voor 1 oktober, gelet op de stallendeadline uit de IOV.

Er zijn verschillende oorzaken waarom een aanvraag momenteel niet afgehandeld kan worden. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Onzekerheid van de Rav-systematiek. Bij ruim 320 aanvragen is sprake van een emissiearm stalsysteem. Door de uitspraak van de Raad van State in september 2022 en het GS-besluit van eind 2022 worden aanvragen niet verder behandeld totdat duidelijk is wat de uitstoot van deze systemen is.
- De Natuurdoelanalyses. Uit de uitkomsten van de NDA blijkt dat het grootste deel van de Natura 2000-gebieden in slechte staat verkeert. Vergunningen met een toename of waar gebruik wordt gemaakt van een depositiebank worden voorlopig niet verleend. Dit geldt voor meer dan 110 aanvragen.
- PAS-melding als grondslag. Een kleine 30 aanvragen zijn ingediend, vooruitlopend op de legalisatie van de PAS-melding. Totdat de PAS-melding is gelegaliseerd, kan de aanvraag niet worden afgehandeld
- Overig. Een kleine 20 aanvragen ligt stil vanwege de hardheidsclausule IOV, Randeffecten extern salderen etc.

Er is overlap tussen de verschillende oorzaken waarom een aanvraag niet kan worden afgehandeld. Van de 528 aanvragen zijn er op dit moment 115 die verder afgehandeld kunnen worden: 47 agrarisch, 40 industrie en 28 overige verzoeken.

8. Aanpak PAS-melders

In Brabant zijn 532 PAS-melders. PAS-melders zijn agrariërs/ondernemers (met een beperkte stikstofuitstoot), die onder de PAS geen vergunning nodig hadden, maar die met het vervallen van de PAS toch een vergunning nodig hebben. Het is een Rijksverantwoordelijkheid om de PAS-melders te legaliseren. Deze belofte is wettelijk vastgelegd. De minister heeft aangegeven dit voortvarend op te pakken. Op dit moment is het verlenen van een vergunning voor PAS-melders niet mogelijk. Provincie Noord-Brabant ondersteunt de legalisering zonder de verantwoordelijkheid van het Rijk over te nemen. Als bevoegd gezag hebben we hierin ook een eigen verantwoordelijkheid: verificatie en vergunningverlening Wet Natuurbescherming.

Onze aanpak richt zich op de uitvoering van de verificatie, afhandelen PAS-melders met een handnavingsverzoek, samen met Rijk/provincies ontwikkelen van instrumenten, voorbereiding vergunningverlening en informatie en communicatie met PAS-melders.

Alle 532 dossiers zijn inmiddels beoordeeld door de omgevingsdiensten. Samengevat zijn de resultaten als volgt (stand per 1 september 2023):

- Verificatie is afgerond en komen niet in aanmerking voor legalisatie: 139 (26%)
- Verificatie is afgerond en de PAS-melders wachten op ruimte: 53 (10%)
- Verificatie loopt nog: 340 (64%)

Als er sprake is van een emissiearme stal, dan zorgt dit ervoor dat de verificatie niet geheel kan worden afgerond (vanwege de onduidelijkheid over de RAV-factoren). Daarnaast speelt het vraagstuk van de invloed op de Vlaamse Natura 2000-gebieden. Het blijkt dat niet alle legalisatieverzoeken gegevens bevatten om de toename van depositie op Vlaamse Natura 2000-gebieden te kunnen beoordelen. Beide vraagstukken hebben de bestuurlijke aandacht.

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

Uit het overzicht blijkt dat 53 PAS-melders wachten op ruimte (situatie per 1 september 2023). Dit zijn PAS-melders waarvan het verificatieproces is afgerond en die zijn aangemeld bij het Rijk om stikstofruimte te kunnen ontvangen. Zoals gezegd verzorgt het Rijk de toedeling van deze stikstofruimte, afhankelijk van de ruimte op de Natura 2000 gebieden. We willen nog dit jaar met deze 53 PAS-melders in gesprek over de toekomstige ontwikkelingen.

Bij de PAS-melders waarvoor we een handhavingsverzoek hebben ontvangen, hebben we een bezoek afgelegd om de actuele situatie op te nemen en de mogelijkheden te bespreken om stikstofemissie te reduceren. De actuele gegevens worden verwerkt. Er ontstaat per dossier een voorlopig eerste beeld van de (technische en juridische) (on)mogelijkheden, op basis waarvan handhaving af te wenden is. Naast bedrijfsspecifieke maatregelen wordt daarbij ook gekeken naar generieke maatregelen.

In het kader van de SPUK Regeling Provinciale maatregelen, hebben slechts enkele provincies kans gezien een aanvraag in te dienen. Deze zijn gericht op directe verwerving van een enkele PAS-melder. De regeling had knellende randvoorwaarden en een tijdslijn, waardoor wij geen mogelijkheden zagen een succesvolle aanvraag in te dienen. Via het IPO zijn we in overleg met het Rijk over een effectieve besteding van de SPUK-middelen.

9. Uitspraak INEOS

Ineos is een Brits chemisch bedrijf dat een grote ethaankraker (project One) wil vestigen in het havengebied van Antwerpen. De aangevraagde én verleende vergunning zou leiden tot een grote toename van stikstofdepositie op het overbelaste Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal'. De provincie heeft daarom beroep aangetekend tegen deze Vlaamse vergunning. Op 20 juli jl. heeft een Vlaamse rechtbank, de Raad voor Vergunningsbetwistingen, de nieuwe omgevingsvergunning van Ineos vernietigd op basis van ons beroep. Naar verluidt vormt de ethaankraker de grootste investering in de chemische sector in Europa van de laatste jaren. Verder heeft de Vlaamse regering zich voor enkele honderden miljoenen euro garant gesteld voor deze ontwikkeling. Het economisch belang van deze ontwikkeling is een gegeven. In dit dossier en in alle verwante grensoverschrijdende dossiers werken wij nauw samen met de provincie Zeeland.

10. Uitspraak GOL

De zitting van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) vond plaats op 13 juni 2023. Normaal is er een uitspraak na zes weken, maar er is meer tijd nodig. De termijn is verlengd naar uiterlijk eind december 2023. In deze zaak is in 2021 al een [tussenuitspraak](#) door de Afdeling gedaan.

11. Uitspraak Porthos

Op 16 augustus 2023 heeft de Raad van State een [einduitspraak](#) gedaan in de Porthos zaak. Dit is een project waarbij CO2 wordt opgeslagen onder de Noordzee. Bij de aanleg is sprake van

stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Het project leidt tot een tijdelijke en beperkte toename van de stikstofuitstoot op delen van de omliggende Natura 2000-gebieden. Uit de uitspraak volgt dat op basis van objectieve gegevens is aangetoond dat deze natuurgebieden daarvan significante gevolgen ondervinden. Dat onderzoek op basis van objectieve gegevens geldt volgens de Raad van State als een voortoets en niet als een passende beoordeling. Dat betekent dat geen Wnb-vergunning is vereist. De Raad van State geeft in haar persbericht nadrukkelijk aan dat er geen sprake is van een nieuwe drempelwaarde voor toekomstige projecten.

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

Voor een juiste duiding van de uitspraak is het noodzakelijk om het rapport dat ten grondslag ligt aan de onderbouwing, te kennen (de voortoets). Het is namelijk nog onbekend welk effect (aantal mol) op welk habitatype met welke conclusie uit de natuurdoelanalyses (nee tenzij, ja mits of ja) conclusies getrokken zijn. Dit rapport is nog niet beschikbaar. Vooralsnog kunnen daarom alleen maar voorlopige conclusies getrokken worden.

Voorlopige hoofdconclusies:

- Het is in elk geval in bepaalde gevallen mogelijk om tijdelijke en beperkte deposities door een voortoets vergunningvrij in het kader van de Wet natuurbescherming uit te voeren. In die gevallen verschuift de rol van de provincie van toetsen vooraf naar achteraf én van vergunningverlening naar toezicht/handhaving.
- Per project moet daarbij een ecologische onderbouwing gemaakt worden die ingaat op de mogelijke gevolgen van het project op de verschillende habitats in de Natura 2000-gebieden.
- Als sprake is van eigen onderzoek dan is geen sprake meer van een voortoets (vergunningvrij), maar is een passende beoordeling nodig (vergunningplicht). De voortoets mag alleen bestaande objectieve informatie bevatten, zoals de gegevens die zijn opgenomen in de natuurdoelanalyses.

Consequenties

De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof is in uitvoering en heeft op verschillende terreinen te maken met een aantal onzekerheden die horen bij de (landelijke) beleidsontwikkeling, de uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de doorwerking daarvan in Brabant, als ook de juridische ontwikkelingen. We blijven in onze aanpak voortdurend inspelen op de actuele ontwikkelingen en geven dat onder andere vorm in de herijking van de BOS.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Vervolg

Gedeputeerde Staten blijven uw Staten periodiek informeren over actuele ontwikkelingen op het terrein van stikstof.

Communicatie

Gedeputeerde Staten blijven de Staten periodiek informeren over actuele ontwikkelingen op het terrein van stikstof.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

24 oktober 2023

Documentnummer

GS: C2323266/5345616

PS: 5352705

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijtels

Programmamanager: mevrouw J. Meijer-Slooff, (06) 21 65 25 08,
jmeijer@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw A.A. Prijs, (06) 21 65 25 08, aprijs@brabant.nl